

HVORDAN ER DIN ELEKTRONISKE BEREDSKAP?

Vær forberedt på det uventede

Samfunnet kan rammes av både små og store kriser, og derfor anbefaler myndighetene at hver og en av oss har det som skal til for å klare oss i en uke uten ekstern hjelp. Her ser du våre forslag til elektronikk som kan være grei å ha for hånden.

Journalist
Henning Rasmussen

I slutten av oktober sendte myndighetene ut en brosjyre til alle landets husstander. Den inneholder en oppfordring til deg og alle andre om å sørge for det man trenger for å kunne klare seg i syv dager ved en eventuell krise. Dermed vil myndigheter og relevante etater kunne konsentrere innsatsen om å hjelpe de mest utsatte.

I brosjyren nevnes eksempler på kriser som kan ramme både landet og hver enkelt, som ekstremvær, pandemier, ulykker, sabotasje og i verste fall krigshandlinger. Det kan også være uhell, tekniske problemer eller andre hendelser som påvirker oss alle, og da gjelder det å være godt forberedt.

Strøm og vann

Derfor inneholder brosjyren fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) en "Sjekkliste for egenberedskap" der det listes opp utstyr og gjenstander man bør anskaffe og ha tilgjengelig, slik at vi klarer oss

gjennom en eventuell forsyningssvikt. Det kan omfatte brudd i strøm- og vannforsyning eller at kjøleskap og komfyr ikke fungerer. Det kan også oppstå situasjoner der man ikke kan gjøre innkjøp, ringe eller gå på nettet. For å klare deg gjennom de anbefalte syv døgnene må du derfor sørge for å ha nok mat, vann og medisin, og gjerne også nok lagret energi til å holde mobilen og annet viktig utstyr med strøm i en hel uke.

Ting som er godt å ha

Bortsett fra det som dekker basale behov, finnes det også utstyr som vi i *Komputer for alle* mener gjør deg enda bedre rustet til å takle en krise av kortere eller lengre varighet. Her ser vi derfor nærmere på åtte forskjellige typer elektronisk utstyr som kan være gull verdt når forsyningene svikter og nødetater og andre har hendene fulle. Noen av gjenstandene du kan lese om her, er også med på sjekklisten fra DSB over ting man bør ha, og som det derfor anses som viktig å skaffe seg. Andre handler mer om komfort og kan bidra til å gjøre tilværelsen litt lettere for deg og dine.

"Viktig melding, lytt på radio" – også ved strømbrudd

Hvis det oppstår en uventet krise eller katastrofe som betyr at alle systemer bryter sammen og strømmen blir borte, vil myndighetene fortsatt sende viktig informasjon på radio. Da bør radioen være batteridrevet og helst kunne lades med

håndsveiv eller solceller – gjerne begge deler. De fleste nødradioer har også en integrert nødlader med USB-utgang, slik at du også kan bruke den til å lade for eksempel mobilen. Slike radioer finner du lett med et søk etter "nødradio" på for eksempel Google eller på prisjakt.no, men pass på at du velger en DAB+-modell.

Pris: Opptil cirka 2000 kroner

Lad opp alt med ditt eget solkraftverk

Mange nødladere, nødradioer og annet er utstyrt med et solcellepanel, men som regel er de så små at de sjelden er til særlig nytte på våre breddegrader. I stedet kan du vurdere et dedikert solcellepanel som rulles ut som et lite teppe. Det har en mye større overflate som kan fange solstrålene. Når det gjelder solcellepanelet fra Lippa, som du ser her, gir det en effekt på opptil 15 watt når solen skinner. Panelet koster 679 kroner og har to USB-A-uttak, slik at du kan lade to mobiler samtidig. En versjon med 100 watt fra samme produsent ligger på 2490 kroner. Det finnes også paneler med integrert nødlader, som dermed kan lagre overskuddsenergi til senere bruk.

Priser: 500–2500 kroner

Utdrag fra sjekklisten over ting du bør ha

I oktober sendte Direktoratet for samfunns-sikkerhet (DSB) og beredskap ut en anbefaling om at alle landets innbyggere skal kunne klare seg i syv døgn i en krisesituasjon. Derfor anbefaler direktoratet alle å lagre følgende, slik at myndighetene kan prioritere å bruke ressurser på dem som ikke klarer seg selv hvis noe uventet skulle inntreffe:

- ☐ 3 liter vann per person og døgn
- ☐ Mat som kan lagres i romtemperatur
- ☐ Grill, kokeapparat eller stormkjøkken
- ☐ Ekstra gass eller brennstoff
- ☐ Mat og vann til kjæledyr
- ☐ Litt kontanter og flere betalingskort
- ☐ DAB-radio med batterier og sveiv eller solceller
- ☐ Batterier og fulladet nødlader
- ☐ Lommelykter og/eller hodelykter som går på batteri, sveiv eller solceller
- ☐ Legemidler og førstehjelpsutstyr
- ☐ Jodtabletter (til barn og voksne under 40 år)
- ☐ Hygieneartikler som våtservietter, håndsprit og dopapir

Les hele listen på www.sikkerhverdag.no/

Måling av bakgrunnsstråling

Det er heldigvis lite sannsynlig at det oppstår en så alvorlig krise at det fører til en farlig økning av radioaktiv bakgrunnsstråling. Derfor er det heller ikke strengt nødvendig å ha en geigerteller (eller dosimeter, som den også kalles), men det er likevel fint å kunne sjekke om alt er på stell. Med en geigerteller kan du følge med på strålingsnivået hvis det skjer en alvorlig ulykke på et kjernekraftverk eller hvis noen slipper en atombombe. Den normale bakgrunnsstrålingen ligger normalt på under 0,5 μSV (mikro-Sievert), og er som regel på 0,1–0,2 μSV . En geigerteller registrerer beta-, gamma- og røntgenstråling. En modell av den typen du ser her, får du for rundt 900 kroner.

Pris: 700–2000 kroner

KJEKT Å HA

GEIGER-
TELLER

Lagring av strøm til senere bruk

De fleste har allerede en eller flere nødladere liggende. Gjelder det også for deg, må du sørge for at de har tilstrekkelig kapasitet for ditt behov, og at de alltid er fulladet og klare til bruk den dagen strømmen går. Skal du kjøpe en nødlader med tanke på beredskap, anbefaler vi en modell på minst 10 000 mAh, og gjerne mer. Det finnes en del slike ladere som har innebygd lykt som også kan morse et SOS-signal automatisk, og som til og med kan starte en bil med flatt batteri (se test av Inferno-laderen i forrige nummer av bladet).

Pris: 150–1800 kroner

VIKTIG

NØDLADER

Vannrensing med UV-lys

Myndighetene anbefaler at man oppbevarer tre liter vann per person og døgn, men hvis krisen varer over lengre tid, eller du likevel slipper opp for vann, kan det være praktisk å kunne drikke fra for eksempel en regnvannstønne eller en bekk. I så fall må du sterilisere vannet for å bli kvitt bakteriene. Med den oppladbare Katadryn Steripen UltraLight UV, som selges hos blant andre computersalg.no, kan du rense en halv liter vann på 48 sekunder og opp til 20 liter vann på én lading. UV-lyset eliminerer 99,9 prosent av alle parasitter, bakterier og virus i vannet, slik at du trygt kan drikke deg utørst.

Pris: 1500 kroner

KJEKT Å HA

STERILI-
SERING

KJEKT Å HA
MINI-KRAFTVERK

Nødstrøm til utstyr som krever 230 volt

Hvis strømmen skulle bli borte for en lengre periode, er det praktisk å kunne drive vanlige elektriske apparater som går på 230 volt – og da holder det ikke med de små nødladerne. Man kan fortsatt kjøpe en diesel- eller bensingenerator og noen dunker med drivstoff, men de senere årene har det kommet et smartere alternativ i form av et batteridrevet minikraftverk. Det er egentlig bare en forvokst nødlader på 170 Wh (48 Ah) eller mer, og som i tillegg til USB-uttak for lading av blant annet mobiltelefoner også har ett eller flere vanlige 230-volts stikkontakter for tilkobling av apparater som trekker maksimalt 200–300 watt. Den må selvfølgelig alltid være fulladet og klar for bruk i en nødssituasjon, på samme måte som de mindre nødladerne. Denne modellen heter Sandberg AC 200.

Pris: 2380 kroner

VIKTIG
KOMMUNIKASJON

En livline til dine nærmeste

Det er ikke gitt at man kan stole på mobilnettet i en krise, og da kan et sett walkie talkier være verdt sin vekt i gull. De virker uavhengig av mobilmaster og kan ofte kommunisere over avstander på flere kilometer. Det betyr at medlemmer av samme husstand kan snakke sammen også hvis noen går hjemmefra, og at du kan holde kontakten med folk som ikke bor for langt unna. Walkie talkier finnes i mange prisklasser med forskjellig sendestyrke og funksjoner. Her ser du Motorola Talkabout T82 Extreme.

Pris: 1142 kroner (2-pakning)

VIKTIG
BATTERIER

Sørg for ekstra strøm til radioer og lommelykter

Mye nyere elektronikk har oppladbare batterier, slik at utstyret kan lades med en vanlig USB-kabel. Likevel har sikkert også du utstyr som bruker AA- eller AAA-batterier, som lommelykter og radioer. Derfor er reservebatterier spesielt nevnt i "Sjekklisten for egenberedskap". Du kan for eksempel kjøpe en pakke med 40 AA-batterier fra Varta for 230 kroner. Batteriene kan du bruke og bytte ut fortløpende i fjernkontroller og annet utstyr som fortsatt bruker engangsbatterier.

Pris: Cirka 230 kroner for 40 stk. AA-batterier